

ZAKON

O RODITELJIMA NEGOVATELJIMA I NEGOVATELJIMA

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se pojam i status roditelja negovatelja i negovatelja, uslovi za priznavanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, pravo roditelja negovatelja i negovatelja na mesečnu novčanu naknadu, uslovi i postupak za prestanak prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja negovatelja i negovatelja u Republici Srbiji.

Pojam roditelja negovatelja

Član 2.

Roditelj negovatelj, u smislu ovog zakona, jeste roditelj koji živi u zajedničkom domaćinstvu sa detetom kome je zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju potrebna pomoć i nega drugog lica da bi zadovoljilo svoje osnovne životne potrebe, kao i roditelj koji živi u zajedničkom domaćinstvu sa osobom koja je zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju potpuno zavisna od pomoći i nege drugog lica u zadovoljavanju svojih osnovnih životnih potreba.

Detetom, u smislu stava 1. ovog člana zakona, smatra se maloletno lice kome je utvrđeno pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, u skladu sa propisima koji uređuju oblast socijalne zaštite.

Osobom, u smislu stava 1. ovog člana zakona, smatra se lice kome je utvrđeno pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, u skladu sa propisima koji uređuju oblast socijalne zaštite i koje je potpuno zavisno od pomoći i nege drugog lica u zadovoljavanju svojih osnovnih životnih potreba.

Pravo na status roditelja negovatelja pod uslovima i na način propisan ovim zakonom može ostvariti i staratelj.

U porodici sa dvoje ili više lica iz st. 2. i 3. ovog člana, pravo na status roditelja negovatelja mogu ostvariti oba roditelja.

Član porodice kao negovatelj

Član 3.

Kada su roditelji deteta ili osobe iz člana 2. ovog zakona umrli, ili su nepoznati, ili jedan ili oba roditelja žive sa detetom odnosno osobom, ali zbog svog psihofizičkog stanja nisu u mogućnosti da pružaju potrebnu pomoć i negu, a dete ili osoba nije stavljena pod starateljstvo drugog lica, pravo na status negovatelja može da ostvari i jedan od članova porodice pod istim uslovima kao i roditelj.

Članom porodice, u smislu ovog zakona, smatraju se supružnici i vanbračni partneri i srodnici u pravoj liniji bez obzira na stepen srodstva, kao i srodnici u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva pod uslovom da žive u zajedničkom domaćinstvu sa licima kojima pružaju pomoć i negu.

Ukoliko u jednoroditeljskoj porodici ima dvoje ili više lica iz st. 2. i 3. člana 2. ovog zakona pravo na status negovatelja može da ostvari i član porodice iz stava 2. ovog člana zakona.

Uslovi za priznavanje statusa

Član 4.

Pravo na status roditelja negovatelja i negovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se licu koje:

1. je državljanin Republike Srbije;
2. je punoletno;
3. ima poslovnu sposobnost;
4. nije lišeno roditeljskog prava;
5. ima prijavljeno prebivalište na istoj adresi sa detetom ili osobom iz člana 2. ovog zakona u Republici Srbiji;
6. živi u zajedničkom domaćinstvu sa detetom ili osobom iz člana 2. ovog zakona na teritoriji Republike Srbije;
7. je sposobno za pružanje potrebne pomoći i nege;
8. nije zaposleno odnosno radno angažovano po bilo kom osnovu u skladu sa zakonom, niti obavlja preduzetničku delatnost, samostalnu delatnost ili neku drugu profesionalnu delatnost;
9. nije korisnik penzije.

Pravo na status roditelja negovatelja i negovatelja priznaje se do navršene 65. godine života.

Ministar nadležan za poslove socijalne zaštite će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti propis kojim će se odrediti potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uslova za priznavanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja.

Razlozi za nepriznavanje statusa

Član 5.

Pravo na status roditelja negovatelja odnosno negovatelja ne može ostvariti lice:

1. koje je lišeno roditeljskog prava;
2. koje je lišeno poslovne sposobnosti;
3. čije je dete odnosno osoba iz člana 2. ovog zakona, smešteno u ustanovu socijalne zaštite;
4. čije je dete odnosno osoba iz člana 2. ovog zakona, u hraniteljskoj porodici, uključujući srodničku hraniteljsku porodicu;
5. koje je pravosnažno osuđivano ili se protiv njega vodi krivični postupak za krivična dela protiv života i tela, protiv polne slobode, protiv braka i porodice.

Pravo na novčanu naknadu

Član 6.

Roditelj negovatelj i negovatelj ostvaruje pravo na novčanu naknadu za vreme trajanja statusa roditelja negovatelja.

Vreme i način isplate novčane naknade, kao i druga prava i obaveze uređuju se ugovorom potpisanim između Ministarstva nadležnog za poslove socijalne zaštite i roditelja negovatelja i negovatelja, a na osnovu konačnog rešenja centra za socijalni rad o ostvarivanju prava na status roditelja negovatelja i negovatelja.

Novčana naknada iz stava 1. ovog člana isplaćuje se licu koje ima status roditelja negovatelja, odnosno status negovatelja u smislu čl. 2. i 3. ovog zakona, u mesečnom iznosu u visini 65.000 dinara, koji iznos u sebi ne sadrži porez na dohodak građana (u daljem tekstu: porez) i doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje i doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje (u daljem tekstu: doprinosi) koji se plaćaju po osnovu te naknade u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana i zakonom kojim se uređuju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Finansijska sredstva za isplatu novčane naknade i plaćanje poreza i doprinosa iz stava 3. ovog člana, obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Isplatu mesečnog iznosa novčane naknade licu iz stava 2. ovog člana, kao i obračun i uplatu poreza i doprinosa, vrši ministarstvo nadležno za poslove socijalne zaštite.

Pravo roditelja negovatelja i negovatelja na novčanu naknadu ne isključuje pravo deteta odnosno osobe iz člana 2. ovog zakona da u svojstvu korisnika prava ostvaruje pravo na novčanu socijalnu pomoć, pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica, pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, kao i pravo na druga socijalna davanja i pružanja usluga u zajednici, u skladu sa odredbama zakona koji uređuje pitanja socijalne zaštite.

Naknada se usklađuje jednom godišnje, 1. marta, u skladu sa nominalnom stopom rasta prosečne zarade zaposlenih na teritoriji Republike Srbije, bez poreza i doprinosa, u prethodnoj godini, na osnovu podataka organa nadležnog za poslove statistike.

Iznos usklađene novčane naknade iz stava 7. ovog člana utvrđuje rešenjem ministar nadležan za poslove socijalne zaštite.

Ministar nadležan za poslove socijalne zaštite će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti propis kojim će bliže odrediti sadržinu ugovora o definisanju prava i obaveza između nadležnog državnog organa i korisnika prava iz stava 1. ovog člana zakona.

Obavezno socijalno osiguranje

Član 7.

Roditelj negovatelj i negovatelj ima pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje i obavezno zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonom.

Postupak za ostvarenje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja

Član 8.

Postupak za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i prava koja iz njega proizilaze pokreće se na zahtev roditelja, staratelja ili negovatelja u skladu sa čl. 2. i 3. ovog zakona.

Zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se:

elektronski, pristupom roditelja, staratelja ili negovatelja iz stava 1. ovog člana elektronskoj evidenciji roditelja negovatelja i negovatelja;

u centru za socijalni rad koji je nadležan prema mestu prebivališta podnosioca zahteva.

U slučaju iz stava 2. tačka 1) ovog člana, nadležni organ obezbeđuje podršku u vezi sa elektronskim postupanjem roditelju, staratelju ili negovatelju iz stava 1. ovog člana.

Za zahtev iz stava 1. ovog člana od podataka o ličnosti nadležni organ može zahtevati sledeće podatke o podnosiocu zahteva, o članovima njegovog domaćinstva, odnosno porodice, i to jedinstveni matični broj građana, ime i prezime, adresa prebivališta, državljanstvo, datum i mesto i opština rođenja, podaci o bankovnom računu na koji se vrši isplata, kontakt telefon, adresa elektronske pošte, podaci o zaposlenju, bračni status, podaci o starateljstvu.

O pravu na status roditelja negovatelja i negovatelja i pravima koja iz tog statusa proizilaze odlučuje rešenjem centar za socijalni rad na teritoriji na kojoj podnosilac ima prebivalište u roku od 15 dana od dana kompletiranja podnete dokumentacije.

Na rešenje iz stava 5. ovog člana podnosilac zahteva može podneti žalbu nadležnom ministarstvu preko centra za socijalni rad.

O žalbi odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne zaštite.

Protiv konačnog rešenja podnosilac zahteva može pokrenuti upravni spor.

Pravo na status roditelja negovatelja i negovatelja i pravo na novčanu naknadu priznaje se od dana podnošenja zahteva ako su u trenutku podnošenja zahteva ispunjeni uslovi za priznavanje prava.

U postupku priznavanja prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom primenjuju se odredbe propisa o upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Ministar nadležan za poslove socijalne zaštite će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti propis kojim će bliže urediti način podnošenja zahteva iz stava 2. ovog člana.

Dužnost obaveštavanja o promenama

Član 9.

Roditelj negovatelj i negovatelj dužan je da nadležnom centru za socijalni rad prijavi svaku promenu od uticaja na priznato pravo u roku od 15 dana od dana kada je promena nastala.

Sve promene koje su od uticaja na korišćenje prava uzimaju se u obzir od prvog dana narednog meseca po njihovom nastupanju, odnosno od 15. u mesecu ako je promena nastupila do 15. u mesecu.

Preispitivanje uslova za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja

Član 10.

Ministarstvo nadležno za poslove socijalne zaštite će jednom mesečno, koristeći elektronsku evidenciju roditelja negovatelja i negovatelja i podatke koje ta evidencija razmenjuje sa službenim evidencijama državnih organa, pre svake isplate iz člana 6. stav 5. ovog zakona, po službenoj dužnosti proverevati ispunjenost uslova za ostvarivanje prava iz ovog zakona.

Ukoliko se, na način iz stava 1. ovog člana, utvrdi da su prestali uslovi za ostvarivanje prava iz ovog zakona, ministarstvo nadležno za poslove socijalne zaštite obustavlja isplatu iz člana 6. stav 5. ovog zakona i obaveštava mesno nadležni centar za socijalni rad o utvrđenim činjenicama radi pokretanja postupka za prestanak prava na status roditelja negovatelja i negovatelja.

Centar za socijalni rad po službenoj dužnosti proverava da li roditelj negovatelj i negovatelj i dalje ispunjava uslove za ostvarivanje prava iz ovog zakona

jednom u 24 meseca tokom oktobra i novembra meseca u godini, uz primenu odredbi propisa o upravnom postupku u slučaju promene u ostvarivanju prava.

Prestanak prava na status roditelja negovatelja i negovatelja

Član 11.

Pravo na status roditelja negovatelja i negovatelja i pravo na novčanu naknadu prestaju:

1. na zahtev roditelja negovatelja i negovatelja;
2. kada prestanu razlozi zbog kojih je roditelj negovatelj i negovatelj stekao taj status;
3. kada roditelj negovatelj i negovatelj nije u mogućnosti da pruži potrebnu negu;
4. kada roditelj negovatelj i negovatelj ne pruža negu;
5. kada se roditelj negovatelj i negovatelj nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora;
6. smrću roditelja negovatelja i negovatelja;
7. u slučaju smrti deteta odnosno osobe iz člana 2. ovog zakona, pravo roditelja negovatelja i negovatelja na novčanu naknadu sa uplaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje prestaje protekom roka od šest meseci od dana kada je smrt nastupila;
8. kada roditelj negovatelj i negovatelj zasnuje radni odnos, odnosno radno se angažuje po bilo kom osnovu u skladu sa zakonom ili obavlja preduzetničku delatnost, samostalnu delatnost ili neku drugu profesionalnu delatnost;
9. kada roditelj negovatelj i negovatelj ostvari pravo na penziju;
10. kada roditelj negovatelj i negovatelj navrší 65. godina života.

Postupak za prestanak prava na status roditelja negovatelja i negovatelja

Član 12.

Postupak za prestanak prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i prestanak prava koja iz tog statusa proizilaze može pokrenuti roditelj negovatelj, i negovatelj kao i nadležni centar za socijalni rad po službenoj dužnosti.

O prestanku prava na novčanu naknadu iz člana 6. ovog zakona odlučuje rešenjem nadležni centar za socijalni rad.

Na rešenje iz prethodnog stava ovog člana korisnik prava može podneti žalbu nadležnom ministarstvu preko centra za socijalni rad.

O žalbi odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne zaštite.

Protiv konačnog rešenja korisnik prava može pokrenuti upravni spor.

Evidencija roditelja negovatelja i negovatelja

Član 13.

Ministarstvo nadležno za poslove socijalne zaštite vodi elektronsku evidenciju roditelja negovatelja i negovatelja, koja sadrži podatke o licima koja su podnela zahtev iz člana 8. ovog zakona, kojima je priznat status roditelja negovatelja i negovatelja, kao i kojima je prestao status roditelja negovatelja i negovatelja.

Organi nadležni za odlučivanje o pravima po ovom zakonu po službenoj dužnosti vrše uvid, pribavljaju i obrađuju podatke o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija, a koji su neophodni za odlučivanje u ovim postupcima.

Ministar nadležan za poslove socijalne zaštite će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti propis kojim će bliže urediti način formiranja, sadržaj i način korišćenja elektronske evidencije roditelja negovatelja i negovateljica.

Stupanje zakona na snagu

Član 14.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se počev od 1. oktobra 2026. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona sadržan je u članu 69. stav 1. Ustava Republike Srbije, kojim je utvrđeno pravo građana i porodice na neophodnu društvenu pomoć radi savladavanja socijalnih i životnih teškoća i stvaranja uslova za zadovoljenje osnovnih životnih potreba i koji imaju pravo na socijalnu zaštitu čije se pružanje zasniva na načelima socijalne pravde, humanizma i poštovanja ljudskog dostojanstva, kao i u članu 21. Ustava kojim je utvrđeno pravo građana na jednakost i zabranjena je diskriminacija po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu psihičkog i fizičkog invaliditeta.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o roditeljima negovateljima i negovateljima, kojim se prvi put u pravnom sistemu Republike Srbije uređuje ova oblast prava (u daljem tekstu: Zakon) zasnovan je na pravu i dužnosti roditelja da podižu svoju decu, pravu deteta da uživa ljudska prava primereno svom uzrastu i duševnoj zrelosti i pravu deteta na posebnu zaštitu koja se pruža deci koja su ometena u psihičkom i fizičkom razvoju, kao i na pravu građana da su pred Ustavom i Zakonom svi jednaki i da je zabranjena svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu psihičkog i fizičkog invaliditeta, kao i na pravu na uslove života koji ovim licima omogućavaju zadovoljenje osnovnih životnih potreba u okolnostima zavisnosti i potpune zavisnosti od pomoći i nege drugog lica.

Odredbe ovog zakona predstavljaju deo ukupne socijalne i društvene brige o deci sa telesnim ili senzornim oštećenjem, intelektualnim poteškoćama ili promenama u zdravstvenom stanju, kojima je u zadovoljavanju njihovih osnovnih životnih potreba neophodna pomoć i nega drugog lica i koja zbog svog stanja ostvaruju pravo na uvećanu pomoć i negu drugog lica u skladu sa propisima socijalne zaštite, kao i osobama koje su zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju u potpunosti zavisne od pomoći i nege drugog lica u zadovoljavanju svojih osnovnih životnih potreba i koje zbog svog stanja ostvaruju pravo na uvećanu pomoć i negu drugog lica u skladu sa propisima socijalne zaštite. Odredbe ovog zakona doprinose poboljšanju položaja navedenih lica, pružajući podršku njima i porodicama koje neposredno brinu o njima.

Imajući u vidu navedeno ovaj zakon predstavlja opredeljenje države u oblasti podrške porodicama koje neposredno pružaju pomoć i negu deci kojoj je zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju potrebna pomoć i nega drugog lica da bi zadovoljili svoje osnovne životne potrebe, kao i osobama koje su zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju potpuno zavisne od pomoći i nege drugog lica u zadovoljavanju svojih osnovnih životnih potreba.

Razlozi za donošenje ovog zakona proizilaze iz analize postojećeg stanja u ovoj oblasti koja u praksi ukazuje na činjenicu da roditelj koji neguje svoje maloletno dete, odnosno punoletno dete, koje zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju nije u mogućnosti da se samo stara o sebi i svojim svakodnevnim životnim potrebama, već mu je neophodna stalna pomoć i nega drugog lica, često ne zasnuje radni odnos niti je radno angažovan po bilo kom osnovu u smislu Zakona o radu, ne ostvari pravo na penziju i na taj način se nađe u vrlo nepovoljnom položaju u materijalnom i statusnom smislu.

Krajnje nepovoljan socijalno - ekonomski položaj roditelja zbog njegove pune posvećenosti neophodnoj pomoći i nezi svoga deteta, ukazuje na potrebu uređenja ove materije kroz donošenje posebnog zakona.

Po razmatranju svih predloga, posebno uzimajući u obzir predloge udruženja roditelja koja višedecenijski aktivno učestvuju u pronalaženju optimalnog zakonskog regulisanja predmetnih pitanja, i nakon analize ekonomskih efekata do kojih bi dovela predložena rešenja, pristupilo se izradi zakonskih propisa u okviru raspoloživih budžetskih mogućnosti, a u cilju poboljšanja materijalnog i statusnog položaja roditelja i porodica koje neposredno pružaju pomoć i negu maloletnoj i punoletnoj deci kojoj je zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju potrebna pomoć i nega drugog lica da bi zadovoljili svoje osnovne životne potrebe.

III. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBA

Članom 1. Predloga zakona uređen je predmet ovog zakona koji se odnosi na uređenje pojma i statusa roditelja negovatelja i negovatelja, uslova za priznavanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, prava na mesečnu novčanu naknadu, uslova i postupka za prestanak prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, kao i na druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja negovatelja i negovatelja u Republici Srbiji.

Članom 2. Predloga zakona utvrđen je pojam nove kategorije korisnika prava po ovom Zakonu – roditelj negovatelj i utvrđeno je da se status roditelja negovatelja priznaje jednom od roditelja koji živi u zajedničkom domaćinstvu sa detetom kome je zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju potrebna pomoć i nega drugog lica da bi zadovoljilo svoje osnovne životne potrebe, kao i roditelju koji živi u zajedničkom domaćinstvu sa osobom koja je zbog telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju potpuno zavisna od pomoći i nege drugog lica i neposredno ih neguje.

Utvrđeno je da se detetom, u smislu ovog zakona, smatra maloletno lice kome je utvrđeno pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, u skladu sa propisima koji uređuju oblast socijalne zaštite.

Utvrđeno je da se osobom, u smislu ovog zakona, smatra punoletno lice kome je utvrđeno pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, u skladu sa propisima koji uređuju oblast socijalne zaštite i koje je potpuno zavisno od pomoći i nege drugog lica u zadovoljavanju svojih osnovnih životnih potreba.

Utvrđeno je pod kojim uslovima i na koji način staratelj deteta ili osobe sa telesnim ili senzornim oštećenjem, intelektualnim poteškoćama ili promenama u zdravstvenom stanju stiče pravo na status roditelja negovatelja.

Utvrđeno je pravo porodica u kojima postoji dvoje ili više lica kojima se pruža neposredna pomoć i nega da status roditelja negovatelja mogu steći oba roditelja.

Članom 3. Predloga zakona utvrđeno je da kada su roditelji deteta ili osobe kojoj je neophodna pomoć i nega umrli, ili su nepoznati, ili roditelji žive u zajedničkom domaćinstvu sa detetom odnosno osobom kojoj je neophodna nega, ali zbog svog psiho-fizičkog stanja nisu u mogućnosti da pruže potrebnu negu i pomoć, a detetu odnosno osobi nije postavljen staratelj, pravo na status negovatelja može se priznati jednom od članova porodice pod istim uslovima kao i roditelju.

Utvrđeno je ko se smatra članom porodice u smislu ovog zakona, odnosno, članovima porodice smatraju se supružnici i vanbračni partneri, srodnici u pravoj liniji bez obzira na stepen srodstva i srodnici u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva, pod uslovom da žive u zajedničkom domaćinstvu sa licima kojima pružaju neposrednu pomoć i negu.

Utvrđeno je da u jednoroditeljskoj porodici u kojoj ima dvoje ili više dece ili osoba kojima je neophodna stalna pomoć i nega, status negovatelja može steći i član porodice iz stava 2. člana 3. Zakona.

Članom 4. Predloga zakona utvrđeni su uslovi za priznavanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i taksativno su navedeni u stavu 1. tač. 1. - 9. i određena je gornja granica života do koje se može priznati pravo na ovaj status.

Utvrđen je vremenski rok od dana stupanja na snagu ovog zakona za donošenje izvršnog propisa kojim će biti uređena pitanja potrebne dokumentacije kojom se dokazuje ispunjenost uslova za priznavanje prava.

Članom 5. Predloga zakona utvrđeni su i taksativno nabrojani slučajevi u stavu 1. tač. 1. - 5.) u kojima ne može doći do priznavanja prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, i to: kada je roditelj lišen roditeljskog prava, kada je roditelj lišen poslovne sposobnosti, kada je dete, odnosno lice iz člana 2. ovog zakona, smešteno u ustanovu socijalne zaštite, kada je dete u hraniteljskoj porodici, uključujući srodničku hraniteljsku porodicu i kada je roditelj pravosnažno osuđivan ili se protiv njega vodi krivični postupak za krivična dela protiv života i tela, protiv polne slobode, protiv braka i porodice.

Članom 6. Predloga zakona utvrđeno je pravo roditelja negovatelja i negovatelja na novčanu naknadu za vreme trajanja statusa.

Utvrđena je obaveza nadležnog državnog organa i korisnika prava na zaključenje ugovora o međusobnim pravima i obavezama, kao i vreme i način isplate novčane naknade.

Utvrđena je novčana vrednost mesečne novčane naknade u iznosu od 65.000 dinara i utvrđeno je pravo na uplatu poreza i doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje.

Utvrđena je obaveza Republike Srbije da se finansijska sredstva za isplatu ugovorene novčane naknade i uplatu poreza i doprinosa obezbeđuju u budžetu Republike Srbije.

Utvrđeno je koji državni organ vrši isplatu mesečnih iznosa novčane naknade, kao i obračun i uplatu poreza i doprinosa.

Utvrđeno je da pravo roditelja negovatelja i negovatelja na mesečnu novčanu naknadu ne isključuje pravo deteta odnosno osobe iz člana 2. zakona da u svojstvu korisnika prava ostvaruje pravo na novčanu socijalnu pomoć, pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica, pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, kao i da ne utiče na druga socijalna davanja i korišćenje usluga u skladu sa odredbama zakona koji reguliše poslove socijalne zaštite.

Utvrđeno je usklađivanje mesečne novčane naknade, u skladu sa nominalnom stopom rasta prosečne zarade zaposlenih na teritoriji Republike Srbije, bez poreza i doprinosa, u prethodnoj godini, na osnovu podataka organa nadležnog za poslove statistike, određen je tačan datum usklađivanja.

Utvrđeno je koji organ i kojim aktom određuje nominalni iznos usklađivanja mesečne novčane naknade.

Utvrđen je vremenski rok od dana stupanja na snagu ovog zakona za donošenje izvršnog propisa kojim će biti uređeno pitanje sadržine ugovora o međusobnim pravima i obavezama zaključenog između nadležnog državnog organa i roditelja negovatelja.

Članom 7. Predloga zakona utvrđeno je pravo roditelja negovatelja na obavezno socijalno osiguranje, odnosno na penzijsko i invalidsko osiguranje i obavezno zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonom.

Članom 8. Predloga zakona utvrđen je postupak za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i prava koja iz tog statusa proizilaze i utvrđeno je na zahtev kojih lica se pokreće postupak za ostvarivanje prava.

Utvrđeno je na koji način i kojem državnom organu se podnosi zahtev za ostvarivanje prava i koji organ obezbeđuje podršku podnosiocu zahteva u vezi sa elektronskim postupanjem.

Utvrđeno je koje podatke o ličnosti nadležni organ može zahtevati od podnosioca zahteva o njemu i članovima njegovog domaćinstva, odnosno porodice.

Utvrđeno je koji državni organ i kojim pravnim aktom odlučuje o priznavanju prava, u kojem vremenskom roku nadležni organ donosi akt i utvrđena je potrebna ispunjenost uslova za donošenje akta.

Utvrđeno je koje lice može na doneti akt izjaviti žalbu i kojem organu se žalba podnosi.

Utvrđeno je koji državni organ odlučuje o izjavljenoj žalbi.

Utvrđeno je koje lice može protiv konačnog rešenja pokrenuti upravni spor.

Utvrđeno je od kojeg momenta se ostvaruje pravo po podnetom zahtevu.

Utvrđena je primena procesnog prava.

Utvrđen je vremenski rok od dana stupanja na snagu ovog zakona za donošenje izvršnog propisa kojim će biti bliže uređen način podnošenja zahteva za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja.

Članom 9. Predloga zakona utvrđena je obaveza roditelja negovatelja i negovatelja da nadležnom državnom organu prijavi svaku promenu koja je od uticaja

na korišćenje priznatog prava i određen je rok u kojem se nastala promena prijavljuje.

Članom 10. Predloga zakona utvrđena je službena obaveza nadležnog državnog organa na vršenje provere ispunjenosti uslova za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, korišćenjem elektronske evidencije roditelja negovatelja i negovatelja i određen je vremenski okvir u kojem se vrši provera.

Utvrđeno je postupanje nadležnog državnog organa u slučaju da su prestali uslovi za ostvarivanje prava koja proizilaze iz ovog zakona.

Utvrđeno je da nadležni državni organ, po službenoj dužnosti neposredno proverava da li roditelj negovatelj i negovatelj i dalje ispunjava uslove za ostvarivanje prava iz ovog zakona i utvrđen je vremenski okvir u kojem organ vrši neposrednu proveru.

Utvrđeno je koje lice na doneto rešenje državnog organa može izjaviti žalbu i kojem organu se žalba podnosi.

Utvrđeno je koji državni organ odlučuje o izjavljenoj žalbi.

Utvrđeno je koje lice može protiv konačnog rešenja pokrenuti upravni spor.

Članom 11. Predloga zakona utvrđeni su uslovi koji dovode do prestanka prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i isti su taksativno nabrojani u stavu 1. tač. 1.- 10. ovog člana Zakona.

Članom 12. Predloga zakona utvrđen je postupak za prestanak prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i utvrđeno je koje lice ili organ mogu pokrenuti ovaj postupak.

Utvrđeno je kojim aktom i koji državni organ odlučuje o prestanku prava.

Utvrđeno je koje lice može izjaviti žalbu i kojem organu se izjavljuje žalba na doneto rešenje državnog organa.

Utvrđeno je koji državni organ odlučuje o izjavljenoj žalbi.

Utvrđeno je da protiv konačnog rešenja korisnik prava može pokrenuti upravni spor.

Članom 13. Predloga zakona utvrđena je obaveza državnog organa o vođenju elektronske evidencije o licima koja su podnela zahtev, koja su ostvarila pravo na status roditelja negovatelja i negovatelja i kojima je prestao status roditelja negovatelja i negovatelja.

Utvrđena je obaveza državnih organa, način vršenja uvida, pribavljanja i obrađivanja podataka koji su neophodni za rešavanje podnetih zahteva kao i postupak za priznavanje prava.

Utvrđen je način preuzimanja podataka.

Utvrđen je vremenski rok od dana stupanja na snagu ovog zakona za donošenje izvršnog propisa kojim će biti bliže uređen način formiranja, sadržaj i način korišćenja elektronske evidencije roditelja negovatelja i negovatelja.

Članom 14. Predloga zakona uređuju se stupanje na snagu i primena Zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za realizaciju prava propisanih zakonom kojim se uređuje status roditelja negovatelja nisu obezbeđena u budžetu Republike Srbije za 2026. godinu. Potrebno je obezbediti dodatna sredstva za dva meseca 2026. godine (oktobar i novembar) u iznosu od 591.500.000 dinara.

Takođe, potrebno je obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije za 2027. i 2028. godinu.

Izveštaj o sprovedenoj analizi efekata Predloga zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima

PRILOG 2:

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

Ustavom Republike Srbije je propisano pravo i dužnost roditelja da podižu svoju decu, kao i pravo dece da uživaju ljudska prava primereno svom uzrastu i duševnoj zrelosti i pravo deteta na posebnu zaštitu koja se pruža deci koja su ometena u psihičkom i fizičkom razvoju, kao i pravo građana da su pred Ustavom i Zakonom svi jednaki i da je zabranjena svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu psihičkog i fizičkog invaliditeta, kao i pravo na uslove života koji deci i osobama telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju omogućavaju zadovoljenje osnovnih životnih potreba u okolnostima zavisnosti i potpune zavisnosti od pomoći i nege drugog lica.

Takođe, Ustavom Republike Srbije utvrđeno je pravo građana i porodice na neophodnu društvenu pomoć u savladavanju socijalnih i životnih teškoća i stvaranju uslova za zadovoljenje osnovnih životnih potreba, kao i pravo na socijalnu zaštitu čije se pružanje zasniva na načelima socijalne pravde, humanizma i poštovanja ljudskog dostojanstva, uz poštovanje prava građana na jednakost i zabranu diskriminacije po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu psihičkog i fizičkog invaliditeta.

U centrima za socijalni rad na teritoriji Republike Srbije ostvaruju se prava utvrđena Zakonom o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik RS“, br. 24/2011 i 117/2022 – odluka US), i obezbeđuje se pružanje usluga socijalne zaštite.

Usluge socijalne zaštite koje se pružaju korisnicima prava iz oblasti socijalne zaštite, u skladu sa odredbama Zakona o socijalnoj zaštiti, a koje se odnose na podršku porodici koja brine o svom detetu ili odraslom članu porodice sa smetnjama u razvoju, od izuzetnog su značaja i neophodne su ovim porodicama. Međutim, potrebno je rešiti status roditelja koji pružaju neophodnu pomoć i negu ovim licima, jer taj status do sada u našem pravnom sistemu i praksi nije bio uređen.

U Republici Srbiji usluge socijalne zaštite pruža ukupno 141 centar za socijalni rad.

Zbog svega napred navedenog, odredbe ovog zakona predstavljaju deo ukupne socijalne i društvene brige o deci sa smetnjama u razvoju, telesnim ili senzornim oštećenjima, intelektualnim poteškoćama ili promenama u zdravstvenom stanju, kojoj je, radi zadovoljenja osnovnih životnih potreba, neophodna nega i pomoć roditelja, odnosno porodice, a koja ostvaruju pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, u skladu sa propisima socijalne zaštite, kao i o osobama sa telesnim ili senzornim oštećenjem, intelektualnim poteškoćama ili promenama u zdravstvenom stanju (starijim od 18 godina života), koje su potpuno zavisne od pomoći i nege drugog lica u zadovoljavanju svojih osnovnih životnih potreba i koje, takođe, ostvaruju pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, u skladu sa propisima socijalne zaštite. Ove odredbe doprinose poboljšanju njihovog položaja, pružajući podršku njihovim roditeljima, odnosno članovima porodice koji neposredno brinu o njima.

Pri tome, pravo roditelja negovatelja i negovatelja na novčanu naknadu ne isključuje pravo deteta, odnosno osobe, da u svojstvu korisnika prava ostvaruje pravo na

novčanu socijalnu pomoć, pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica, pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica, kao ni pravo na druga socijalna davanja i usluge u zajednici, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje oblast socijalne zaštite.

U Republici Srbiji, prema podacima dobijenim iz sistema socijalne zaštite i analizama koje je sproveo Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, pravo na uvećani dodatak za tuđu negu i pomoć drugog lica u februaru 2026. godine koristilo je ukupno 37.271 lice. Od tog broja, 6.769 korisnika su deca do 18 godina starosti, dok je pravo nakon navršene 18. godine života koristilo 30.502 lica.

U okviru starosne kategorije od 0 do 40 godina, pravo na uvećani dodatak za tuđu negu i pomoć drugog lica koristilo je ukupno 14.586 lica. Od ukupnog broja korisnika u ovoj kategoriji, 6.769 lica su deca do 18 godina starosti, dok je u kategoriji lica od 18 do 40 godina pravo koristilo 7.817 lica.

To *drugo lice* koje pruža neposrednu i životno neophodnu pomoć i negu, u najvećem broju slučajeva, jeste jedan od roditelja koji se u potpunosti posveti pružanju podrške i nege maloletnom ili punoletnom detetu koje, usled telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju, nije u mogućnosti da se samostalno stara o sebi.

Upravo iz tih razloga, značajan broj ovih roditelja nikada ne zasnjuje radni odnos niti bude radno angažovan, odnosno ne ostvari pravo na penziju, što ih vremenom dovodi u težak statusni i materijalni položaj.

Na osnovu uvažavanja kriterijuma za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, predviđenih ovim zakonom i analiza Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, izrađena je približna procena da će pravo na status roditelja negovatelja i negovatelja ostvariti oko 3.270 lica.

Iskustva zemalja u okruženju Republike Srbije ukazuju na to da je većina država, poput Republike Hrvatske, Republike Slovenije, Bosne i Hercegovine, Republike Severne Makedonije i Republike Crne Gore, status roditelja negovatelja i negovatelja uredila posebnim zakonskim propisima ili kroz propise koji uređuju oblast socijalne zaštite.

Imajući u vidu da u pravnom sistemu Republike Srbije do sada nisu postojala sistemska rešenja kojima bi se uredio status roditelja negovatelja i negovatelja, kao i jasno izraženu potrebu za donošenjem efikasnih i pravično zasnovanih mera u ovoj oblasti, ukazuje se na potrebu za intenzivnim, sveobuhvatnim i dugoročnim pristupom uređenju ovog pitanja.

Polazeći od činjenice da ova oblast prava do sada nije bila normativno uređena, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja formiralo je Radnu grupu za izradu Nacrta zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima, uz prethodno sprovedene konsultacije i održavanje više sastanaka sa roditeljima.

U sastav Radne grupe, pored predstavnika ovog ministarstva, uključeni su i predstavnici Ministarstva zdravlja, Ministarstva za brigu o porodici i demografiju, Ministarstva finansija, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, Ministarstva za evropske integracije, Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstva pravde, Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu i Nacionalne službe za zapošljavanje.

U radu Radne grupe učestvovali su i predstavnici nevladinog sektora, odnosno udruženja i organizacija koje se bave zastupanjem prava dece i lica sa teškoćama u razvoju i invaliditetom u Republici Srbiji. Svoje predstavnike u Radnu grupu delegiralo je 15 udruženja i organizacija.

Radna grupa je u svom radu koristila podatke Informativnog sistema Sektora za socijalnu zaštitu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, radi sveobuhvatne pripreme Nacrta zakona, kao i podatke u vezi sa brojem korisnika prava na uvećani dodatak za tuđu negu i pomoć drugog lica, kao i dostavljene predloge i inicijative organizacija civilnog društva.

Nakon razmatranja svih predloženih rešenja i njihovih ekonomskih efekata, pristupilo se izradi i usvajanju Nacrta zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima, sa ciljem da se uredi i obezbedi položaj porodica sa maloletnom i punoletnom decom koja, usled telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju, nisu u mogućnosti da se samostalno staraju o sebi i svojim svakodnevnim životnim potrebama.

PRILOG 3:

Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

Cilj koji se želi postići donošenjem ovog zakona jeste unapređenje položaja roditelja negovatelja i negovatelja koji se stara o detetu kome je, usled telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju, neophodna pomoć i nega drugog lica radi zadovoljavanja osnovnih životnih potreba.

Pokazatelj učinka za ostvarivanje cilja ovog zakona je broj zaključenih ugovora između nadležnog ministarstva i korisnika prava (roditelja negovatelja i negovatelja), kojima se ostvaruje pravo na novčanu naknadu za vreme trajanja statusa roditelja negovatelja i negovatelja.

Planirane vrednosti pokazatelja su:

- početna vrednost za 2025. godinu – 0;
- procenjena vrednost za 2026. godinu – oko 3.270 korisnika prava;
- procenjena vrednost za 2027. godinu – oko 3.400 (precizan broj zavisi od dinamike podnošenja zahteva i ispunjenosti zakonom propisanih uslova);
- ciljana vrednost za 2028. godinu – oko 3.600 korisnika prava.

(Izvor provere: Ministarstvo nadležno za poslove socijalne zaštite).

Donošenje Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima odražava čvrsto opredeljenje države da briga o deci i članovima porodice koji nisu u mogućnosti da se samostalno staraju o sebi, obezbede zadovoljavajuće životne uslove i zadovolje osnovne životne potrebe usled telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju, nije isključivo stvar porodice i pojedinca, već da država mora preuzeti deo tereta i troškova uvođenjem novog prava u pravni sistem Republike Srbije — prava na status roditelja negovatelja i negovatelja.

Takođe, predložene zakonske odredbe ovog zakona uvode u krug korisnika prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, u tačno propisanim slučajevima, i druga lica, kao što su staratelj ili član porodice.

Predložene zakonske odredbe utvrđuju i materijalna davanja za roditelja negovatelja i negovatelja u vidu mesečne novčane naknade, kao i plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (penzijsko i invalidsko osiguranje) i obavezno zdravstveno osiguranje.

Na ovaj način utvrđena prava i davanja, koja uključuju uplatu doprinosa korisniku prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, omogućavaju korisniku sticanje prava na penziju pod opštim uslovima propisanim Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, ukoliko pravo na penziju nije ostvario po drugom osnovu.

Usvajanjem Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima nastoji se unaprediti statusni i materijalni položaj roditelja koji imaju decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, odnosno decu koja su, u smislu Zakona o socijalnoj zaštiti, ostvarila pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Ključna pitanja za identifikovanje opcija javnih politika

Analizom postojećih prava utvrđenih propisima iz oblasti socijalne zaštite došlo se do saznanja da ta prava nisu dovoljna za poboljšanje položaja roditelja koji imaju decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, a koja su ostvarila pravo na uvećani dodatak za pomoć i negu drugog lica. Iz tog razloga ukazala se potreba za unapređenjem položaja ovih roditelja uvođenjem novog prava u pravni sistem Republike Srbije, koje ne bi ugrožavalo već stečena prava ostvarena na osnovu postojećih propisa iz oblasti socijalne zaštite.

Na osnovu rezultata sprovedene analize predloženo je donošenje Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima kao najboljeg i najefikasnijeg načina za rešavanje problema porodica čija maloletna ili punoletna deca, usled telesnog ili senzornog oštećenja, intelektualnih poteškoća ili promena u zdravstvenom stanju, nisu u mogućnosti da se samostalno staraju o sebi, zbog čega su korisnici prava na uvećanu pomoć i negu drugog lica, a kojima tu neophodnu pomoć i negu neposredno pružaju roditelji, staratelji i drugi članovi porodice.

Zakonom o roditeljima negovateljima i negovateljima uređuju se pravo na status roditelja negovatelja i negovatelja, pravo na novčanu naknadu, kao i pravo na uplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i zdravstveno osiguranje. Na taj način roditeljima negovateljima i negovateljima omogućava se sticanje prava na penziju, uz obezbeđivanje brzog, efikasnog, stabilnog i dugoročnog ostvarivanja predviđenih prava kroz pojednostavljenu proceduru podnošenja zahteva, uključujući i elektronski način podnošenja, uz maksimalno korišćenje postojećih elektronskih evidencija u državnoj upravi.

Pored toga, korisnici ovih prava oslobađaju se plaćanja taksi za spise i radnje u postupcima ostvarivanja prava iz obaveznog socijalnog osiguranja i socijalne zaštite, u skladu sa članom 19. stav 1. tačka 6) Zakona o republičkim administrativnim taksama („Službeni glasnik RS“, br. 43/2003, 51/2003 – ispr., 61/2005, 101/2005 – dr. zakon, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 – usklađeni din. izn., 55/2012 – usklađeni din. izn., 93/2012, 47/2013 – usklađeni din. izn., 65/2013 – dr. zakon, 57/2014 – usklađeni din. izn., 45/2015 – usklađeni din. izn., 83/2015, 112/2015, 50/2016 – usklađeni din. izn., 61/2017 – usklađeni din. izn., 113/2017, 3/2018 – ispr., 50/2018 – usklađeni din. izn., 95/2018, 38/2019 – usklađeni din. izn., 86/2019, 90/2019 – ispr., 98/2020 – usklađeni din. izn., 144/2020, 62/2021 – usklađeni din. izn., 138/2022, 54/2023 – usklađeni din. izn., 92/2023, 59/2024 – usklađeni din. izn., 63/2024 – izmena i dopuna usklađenih din. izn., 94/2024, 55/2025 – usklađeni din. izn. i 109/2025).

Ostvarivanju prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i prava na novčanu naknadu prethodi donošenje rešenja o priznavanju statusa roditelja negovatelja i negovatelja, u skladu sa propisima kojima se uređuje upravni postupak, od strane nadležnog centra za socijalni rad, kao i zaključenje dvostrano obavezujućeg ugovora o pravima i obavezama između nadležnog državnog organa i roditelja negovatelja i negovatelja.

Takođe, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja pružaće tehničku i operativnu podršku centrima za socijalni rad, obezbeđivanjem neophodnih sredstava za rad i kadrovske podrške.

PRILOG 5:

Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata

Sredstva za realizaciju prava propisanih zakonom kojim se uređuje status roditelja negovatelja i negovatelja nisu obezbeđena u budžetu Republike Srbije za 2026. godinu. S tim u vezi, potrebno je obezbediti dodatna sredstva za dva meseca 2026. godine (oktobar i novembar) u iznosu od 591.500.000 dinara. Ovaj iznos je predviđen za oko 3.270 korisnika prava (roditelja negovatelja i negovatelja).

Napominjemo da se isplata za decembar 2026. godine vrši u januaru 2027. godine.

Takođe, potrebno je obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije za 2027. i 2028. godinu.

Za sprovođenje člana 13. ovog zakona potrebno je obezbediti dodatna finansijska sredstva, koja će ministarstvo iskazati u PFE obrascu.

PRILOG 6:**Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata**

Zakon nema direktnog uticaja na stvaranje novih privrednih subjekata i tržišnu konkurenciju.

PRILOG 7:**Ključna pitanja za analizu efekata na društvo**

Roditelj ili negovatelj pokreće postupak za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja podnošenjem zahteva na propisanom obrascu, elektronskim putem, u smislu čl. 39. i 53. Zakona o elektronskoj upravi („Službeni glasnik RS“, broj 27/18), ili u papirnoj formi, neposrednom predajom nadležnom državnom organu ili putem poštanske pošiljke.

Podnosilac zahteva oslobođen je obaveze plaćanja taksi za spise i radnje u postupku ostvarivanja prava iz obaveznog socijalnog osiguranja i socijalne zaštite, u skladu sa članom 19. stav 1. tačka 6) Zakona o republičkim administrativnim taksama.

Nadležni državni organ, prilikom odlučivanja po podnetim zahtevima za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, koristi postojeće elektronske sisteme evidencija u državnoj upravi, u cilju efikasnijeg, bržeg i jednostavnijeg postupanja, kao i pribavljanja potrebne dokumentacije za priznavanje statusa roditelja negovatelja i negovatelja.

Postupak se sprovodi kroz upotrebu postojećeg operativnog sistema u socijalnoj zaštiti Republike Srbije — programa „SOZIS“, kao i budućom upotrebom novouspostavljene elektronske evidencije Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, koju će ministarstvo implementirati za potrebe primene Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima. Navedena evidencija će elektronski povezati ministarstvo i sve centre za socijalni rad na teritoriji Republike Srbije, radi efikasnog postupanja u ostvarivanju prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, kao i svih drugih prava i obaveza koje proizlaze iz ovog zakona.

Za kompletiranje zahteva za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja potrebna su sledeća dokumenta o podnosiocu zahteva:

1. uverenje o državljanstvu;
2. izvod iz matične knjige rođenih;
3. uverenje nadležnog centra za socijalni rad o poslovnoj sposobnosti;
4. uverenje nadležnog centra za socijalni rad da roditelj nije lišen roditeljskog prava;
5. uverenje Ministarstva unutrašnjih poslova o prebivalištu;

6. potvrda nadležnog centra za socijalni rad o životu u zajedničkom domaćinstvu;
7. potvrda nadležnog centra za socijalni rad da je roditelj/negovatelj sposoban za pružanje nege i pomoći;
8. uverenje iz registra CROSO;
9. potvrda Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Zahtev za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja podnosilac može podneti:

- elektronskim putem; ili
- u pisanoj formi, preko pisarnice nadležnog organa, i to centru za socijalni rad koji je nadležan prema mestu prebivališta podnosioca zahteva.

Po podnetom zahtevu za ostvarivanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, nadležni državni organ preduzima potrebne radnje radi elektronskog pribavljanja dokumentacije za kompletiranje zahteva, putem operativnog sistema „SOZIS“ i sistema državne e-uprave, kao i neposredne radnje na obezbeđivanju potrebne dokumentacije, u skladu sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku.

Konačno rešenje o ostvarivanju prava na status roditelja negovatelja i negovatelja centar za socijalni rad dostavlja, elektronskim putem, Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, radi daljeg postupanja, pripreme i zaključivanja ugovora o međusobnim pravima i obavezama sa roditeljem negovateljem i negovateljem.

Komunikacija između nadležnog ministarstva i centra za socijalni rad odvija se po službenoj dužnosti, te nije potrebno da roditelj negovatelj i negovatelj podnosi novi zahtev radi zaključivanja ugovora sa ministarstvom.

Donošenje Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima odražava čvrsto opredeljenje države da briga porodice o maloletnoj i punoletnoj deci sa telesnim ili senzornim oštećenjima, intelektualnim poteškoćama, promenama u zdravstvenom stanju ili invaliditetom ne sme dovesti do pogoršanja ekonomskog i društvenog položaja ovih porodica, već da država mora preuzeti deo tereta i troškova takve brige.

Ukoliko bi se ostvarili ciljevi definisani Zakonom o roditeljima negovateljima i negovateljima, pozitivni efekti bi se pre svega ogledali u poboljšanju materijalnog i socijalnog položaja ovih porodica.

Neophodno je da usvajanje Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima prati i dalje unapređenje rada javne uprave, kroz povećanje efikasnosti, razvoj digitalizacije i obezbeđivanje bržeg i dostupnijeg ostvarivanja prava korisnika.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

Donošenjem podzakonskih akata, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, biće bliže uređen način ostvarivanja prava na status roditelja negovatelja i negovatelja i obrazac zahteva za utvrđivanje statusa roditelja negovatelja i negovatelja, propisana potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjenost uslova za priznavanje prava na status roditelja negovatelja i negovatelja, kao i elementi ugovora kojim se uređuju prava i obaveze između nadležnog državnog organa i roditelja negovatelja i negovatelja.

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, kao nadležni organ, pružiće centrima za socijalni rad tehničku i pravnu podršku u postupku obezbeđivanja neophodne tehničke opreme i kadrovskih resursa, u skladu sa pozitivnim propisima Republike Srbije.

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja će pored primene postojećeg operativnog rešenja koji se koristi u sistemu socijalne zaštite Republike Srbije, operativnog sistema SOZIS, uspostaviti elektronsku evidenciju namenjenu za potrebe ostvarivanja prava utvrđenih Zakonom o roditeljima negovateljima i negovateljima, koji će povezivati sve centre za socijalni rad u Republici Srbiji i nadležni državni organ (MINRZS), i to u roku koji će prethoditi neposrednoj primeni odredbi Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima.

Ministarstvo će pružati administrativno tehničku podršku centrima za socijalni rad obezbeđivanjem i uspostavljanjem nove elektronske evidencije za potrebe ostvarivanja prava utvrđenih Zakonom o roditeljima negovateljima i negovateljima.

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja ima dovoljno kadrovskih resursa i obezbediće, bez dodatnog zapošljavanja, obavljanje potrebnih poslova za primenu ovog zakona.

Takođe, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja će, kroz javne aktivnosti ministra i drugih imenovanih lica, promovisati Zakon o roditeljima negovateljima i negovateljima na teritoriji cele Republike Srbije, organizovati obuke za zaposlene koji će obavljati administrativno-tehničke poslove i sprovesti procedure za ostvarivanje zakonom propisanih prava, kao i izraditi instrukciju o postupanju centara za socijalni rad.

Obuke zaposlenih lica koja će obavljati administrativno tehničke poslove u ministarstvu i centrima za socijalni rad na primeni odredbi ovog zakona, obavlaće se kontinuirano u periodu od jedne godine, počev od stupanja na snagu Zakona o roditeljima negovateljima i negovateljima, što smatramo da je optimalno uzimajući u obzir da će se zakon primenjivati počev od 1. oktobra 2026. godine.

IZJAVA**O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE****1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada**

Obrađivač: Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

2. Naziv propisa

Predlog zakon o roditeljima negovateljima i negovateljima

Law on Parent Carers and Carers

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa

Član 101. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

Ne usklađuje se.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

U potpunosti ispunjava.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

U potpunosti ispunjava.

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Ne postoji.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:**a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima**

Ugovor o osnivanju Evropske unije, Glava I – Zajedničke odredbe, čl. 2 i 3, Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Naslov X – Socijalne politike, čl. 151 i 153.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Ne postoje.

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima

Ne postoje.

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

Ne usklađuje se.

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Ne usklađuje se.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Ne usklađuje se sa propisima Evropske unije, kao ni sa sekundarnim izvorima prava, s obzirom da propis predviđa mesečnu naknadu, kao i uplatu poreza i doprinosa za nezaposlene roditelje koji neposredno brinu o svojoj deci – korisnicima uvećanog dodatka za tuđu negu i pomoć.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Ne

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Biće preveden na engleski jezik nakon usvajanja, prilikom dostavljanja Evropskoj komisiji radi informisanja.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

Ne